

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΛΙΣΣΑΒΩΝΑ**

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

Ο ΝΑΥΠΗΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

1. Η σημασία του κλάδου για την οικονομία της χώρας.

Ο ναυπηγικός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της πορτογαλικής οικονομίας όσον αφορά στις δραστηριότητες που σχετίζονται με την θάλασσα. Η προνομιακή γεωγραφική θέση της Πορτογαλίας ανάμεσα στους 3 μεγάλους διεθνείς ναυτιλιακούς διαδρόμους μεταξύ Ευρώπης, Αφρικής και Αμερικής αποτελεί το βασικό συγκριτικό πλεονέκτημα του κλάδου. Επίσης η μακραίωνη παράδοση της Πορτογαλίας ως ναυτικής χώρας και το ευνοϊκό κλίμα, με χαμηλό επίπεδο υγρασίας σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αποτελούν επίσης πλεονεκτήματα για την Πορτογαλία στην επισκευή και συντήρηση πλοίων. Τα μεγαλύτερα πορτογαλικά ναυπηγεία διαθέτουν επάρκεια υποδομών και τεχνολογική ικανότητα ώστε να ανταποκρίνονται στις περισσότερες ναυτιλιακές εργασίες επισκευής και συντήρησης. Σημειώνεται ότι η χώρα διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα ναυπηγεία επισκευής και συντήρησης στην Ευρώπη (Lisnave Estaleiros, νότια της Λισσαβώνας στην περιοχή του Setubal).

Εντούτοις, ο τομέας της ναυπηγοεπισκευής υστερεί συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Ην. Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία). Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η Πορτογαλία κατατάσσεται στην 12η θέση αντιπροσωπεύοντας μόλις το 0,9% της προστιθέμενης αξίας του κλάδου (eurostat 2017). Τα τελευταία έτη γίνονται προσπάθειες προκειμένου να εκσυγχρονιστεί ο κλάδος και να καταστεί ανταγωνιστικότερος ακολουθώντας παραδείγματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Στο πλαίσιο αυτό υλοποιήθηκαν προγράμματα μίσθωσης κρατικών ναυπηγείων σε ιδιωτική εταιρία ("West Sea"), παροχή κινήτρων για επενδύσεις καθώς και πολιτικές προσέλκυσης ξένων επενδυτών. Σημαντική παράμετρος ενίσχυσης του τομέα είναι, επίσης, η αύξηση του Διεθνούς Νηολογίου της Madeira, το οποίο κατατάσσεται στην 3η θέση σε ευρωπαϊκό επίπεδο το 2018.

Από το 2014, έτος που έλαβε χώρα η μίσθωση, μετά από διαγωνισμό, των κρατικών ναυπηγείων της ENVC, στη πόλη Viana do Castelo στην β. Πορτογαλία, στο πορτογαλικό όμιλο "Martifer" και, συγκεκριμένα, στη θυγατρική του "West Sea" σημειώνεται σημαντική ανάπτυξη του κλάδου, τόσο στην ναυπήγηση όσο και συντήρηση μεσαίου και μικρού μεγέθους πλοίων. Ο τομέας επιδεικνύει βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του, ξεπερνώντας προβλήματα όπως η χαμηλή παραγωγικότητα συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού όσον αφορά ορισμένες ναυπηγοεπισκευαστικές εργασίες, ο ανταγωνισμός από χώρες της Άπω Ανατολής και οι δυσκολίες χρηματοδότησης του τομέα λόγω εγγυήσεων που απαιτούνται για τις υψηλές επενδύσεις στον κλάδο.

2. Η διάρθρωση του ναυπηγικού τομέα.

Η μεγάλη πλειοψηφία της ναυπηγοεπισκευαστικής δραστηριότητας (68%) αναφέρεται στην συντήρηση και επισκευή πλοίων, ενώ ένα συγκριτικά μικρότερο τμήμα (32%) σχετίζεται με την ναυπήγηση νέων πλοίων (μικρού και μεσαίου μεγέθους). Ο τομέας περιλαμβάνει 3 επιμέρους κλάδους: α) την ναυπήγηση πλοίων, β) την ναυπήγηση σκαφών αναψυχής και γ) την συντήρηση και επισκευή πλοίων. Στον κλάδο δραστηριοποιούνται 379 επιχειρήσεις, απασχολούνται περισσότεροι από 3 χιλιάδες εργαζόμενοι και ο ετήσιος τζίρος ανέρχεται σε 334 εκ. ευρώ.

Ο ναυπηγικός τομέας συμβάλλει επίσης στην δημιουργία θέσεων απασχόλησης και σε άλλους τομείς της οικονομίας. Υπολογίζεται ότι για κάθε άμεση θέση απασχόλησης στην ναυπηγοεπισκευή δημιουργούνται έμμεσα άλλες 3-4 θέσεις εργασίας σε άλλους κλάδους της οικονομίας πχ, βιομηχανία μετάλλων και πρώτων υλών, βιομηχανία υλικών κατασκευής, εξοπλισμό πλοίων, κ.α.

Ο τομέας της κατασκευής σκαφών αναψυχής εμφανίζει τα τελευταία έτη και σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία (2017), σημαντική αύξηση του αριθμού των εργαζομένων (36%) ενώ ο τομέας της ναυπήγησης πλοίων σημειώνει αξιοσημείωτη αύξηση (234,4%) όσον αφορά τον κύκλο εργασιών του, όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες:

Κλάδος “Ναυπήγηση πλοίων”	Έτος (2017)	Μεταβολή 2012/2017
Κύκλος εργασιών (εκ. ευρώ)	102,1	234,4%
Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (εκ. ευρώ)	27,3	117,7%
Εργαζόμενοι	777	18,3%

Κλάδος “Ναυπήγηση σκαφών αναψυχής”	Έτος (2017)	Μεταβολή 2012/2017
Κύκλος εργασιών (εκ. ευρώ)	67,9	133%
Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (εκ. ευρώ)	22	195%
Εργαζόμενοι	725	36%

Κλάδος “Επισκευή και συντήρηση πλοίων”	Έτος (2017)	Μεταβολή 2012/2017
Κύκλος εργασιών(εκ. ευρώ)	170,1	12,8,4%
Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (εκ. ευρώ)	55,3	18,5%
Εργαζόμενοι	1631	1,9%

3. Γεωγραφική κατανομή της ναυπηγοεπισκευαστικής δραστηριότητας

Η ναυπηγοεπισκευαστική δραστηριότητα της χώρας βρίσκεται χωροθετημένη κυρίως στην βόρεια και κεντρική Πορτογαλία, έχοντας εγγύτητα με τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας (Λισσαβώνα και Πόρτο). Ο τομέας της επισκευής και συντήρησης βρίσκεται κυρίως σε εγκαταστάσεις πέριξ της Λισσαβώνας (Lisnave), ενώ ο τομέας της ναυπήγησης πλοίων και σκαφών αναψυχής χωροθετείται στην β. Πορτογαλία πλησίον του Πόρτο (West Sea, Brunswick Marine). Παρουσιάζει εξειδίκευση κυρίως στην ναυπήγηση μεσαίου μεγέθους πλοίων και σκαφών αναψυχής ενώ απουσιάζει η ναυπήγηση μεγάλων πλοίων.

Τα ναυπηγεία που λειτουργούν υπό την εμπορική επωνυμία “West Sea Shipyards Ltd”, στον χώρο των ναυπηγείων ENVC, αποτελούν τα πλέον σύγχρονα στη Πορτογαλία. Πρόκειται, όπως προαναφέρθηκε, για θυγατρική του πορτογαλικού ομίλου “Martifer” που δραστηριοποιείται επίσης στις μεταλλικές κατασκευές και στις ΑΠΕ, με θυγατρικές εταιρείες σε Ρουμανία, Αγκόλα, Μοζαμβίκη και Αλγερία. Τα ναυπηγεία διαθέτουν επαρκείς υποδομές για την κατασκευή, μετατροπή και επισκευή οποιουδήποτε τύπου σκάφους έως 37.000 τόνους, 190 μέτρα μήκος και 29 μέτρα πλάτος, καθώς και μικρά και μεσαία σκάφη διάσταση. Η ανάληψη της διαχείρισης των ναυπηγείων από την “West Sea” θεωρείται πλήρως επιτυχής καθώς στηρίζεται στο μείγμα επισκευών και νέων ναυπηγήσεων, σε πτυχές αγοράς (niches) όπου τα ναυπηγεία είναι ανταγωνιστικά. Το 2019 κατασκευάσθηκε το πρώτο μικρό πορτογαλικό κρουαζιερόπλοιο “World Explorer” έναντι 100 εκ. ευρώ, έχει ολοκληρωθεί η ναυπήγηση ενός δεύτερου πανομοιότυπου ενώ ναυπηγούνται επιπλέον άλλα δύο ίδιου τύπου. Σημειώνεται ότι ως υπεργολάβοι ναυπηγείων δραστηριοποιούνται δύο ελληνικών συμφερόντων τοπικές εταιρείες, η μια για εσωτερική διακόσμηση πλοίων “Viadecop Construção Naval S.A” και η άλλη για εγκατάσταση συστημάτων κλιματισμού “GKM International Lda”, η οποία απασχολεί και μικρό αριθμό εξειδικευμένων ελλήνων εργαζομένων. Τέλος, στα ναυπηγεία αυτά έχουν κατασκευασθεί 4 ωκεάνεια περιπολικά, του πορτογαλικού πολεμικού Ναυτικού, 1600 τόνων και πρόκειται να συμβασιοποιηθεί η κατασκευή επιπλέον 6 αντιστοίχων σκαφών, με πλέον βελτιωμένα χαρακτηριστικά.

4. Προοπτικές και ευκαιρίες για τις ελληνικές επιχειρήσεις του ναυπηγικού τομέα.

Η Ελλάδα και η Πορτογαλία αποτελούν δύο χώρες που συνδέονται ιστορικά με την θάλασσα, έχουν μακραίωνη ναυτική παράδοση και μεγάλη θαλάσσια δραστηριότητα. Η ναυπηγοεπισκευαστική δραστηριότητα δύναται να αποτελέσει ένα ουσιώδες πεδίο συνεργασίας ανάμεσα σε ελληνικές και πορτογαλικές επιχειρήσεις. Ο τομέας παρουσιάζει ευκαιρίες συμπληρωματικότητας, καθώς ελληνικά πλοία, κατά τα δρομολόγιά τους στον Ατλαντικό, θα μπορούσαν να επισκευάζονται στα πορτογαλικά ναυπηγεία, ενώ τα ναυπηγεία της χώρας (κυρίως αυτά της Lisnave, στην πόλη Setubal, νότια της Λισσαβώνας και της West Sea στην πόλη Viana de Castelo, βόρεια του Πόρτο) θα μπορούσαν να προμηθεύονται χάλυβα, άλλα μέταλλα, καλώδια, χάλκινους σωλήνες, μεταλλικά μέρη εξαερισμού και κλιματισμού και άλλα είδη ναυτιλιακού εξοπλισμού από Έλληνες προμηθευτές, κυρίως όταν πρόκειται για νέες κατασκευές. Όσον αφορά τα σύγχρονα ναυπηγεία της West Sea, υφίσταται πεδίο περαιτέρω δραστηριοποίησης υπεργολαβικών

ελληνικών εταιρειών λόγω της ανοδικής οικονομικής τους πορείας. Στο πλαίσιο αυτό, θεωρείται ευκατὰ η πραγματοποίηση επιχειρηματικής αποστολής από ελληνικές εταιρείες του κλάδου κατασκευαστών ναυτιλιακού εξοπλισμού και μετάλλων προκειμένου να υπάρξουν επαφές με τα πορτογαλικά ναυπηγεία και να προκύψουν ενδεχόμενες συνεργασίες.

Σημειώνεται ότι στην Πορτογαλία αναγνωρίζεται η βαρύτητα του ελληνόκτητου στόλου στην παγκόσμια αγορά μεταφοράς πετρελαίου, LNG και χύδην φορτίων και η χώρα καταβάλει προσπάθειες προσέλκυσης Ελλήνων πλοιοκτητών προκειμένου να νηολογήσουν τα πλοία τους στο Διεθνές Νηολόγιο της Madeira (MAR), όπως προαναφέρθηκε. Τα τελευταία χρόνια έχει καταφέρει να προσελκύσει σημαντικό αριθμό νηολογήσεων, καταλαμβάνοντας το 2018 την τρίτη θέση στην ΕΕ (συνολικά 523 εγγεγραμμένα πλοία).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Φορείς και Επιχειρήσεις του ναυπηγοεπισκευαστικού τομέα της Πορτογαλίας

Σύνδεσμος Πορτογαλικής Ναυπηγοεπισκευαστικής Βιομηχανίας (Associacao das industrias navais)

Δ/ση: R. Jorge Afonso, 31, 6º

1600-126 Lisboa

Τηλ.: (+351) 21 781 8770

E-mail: ain@ain.pt

Cluster do Mar Portugues

Δ/ση: Av. da Liberdade S/N

4450-718 Leça da Palmeira - Portugal

Τηλ: (+351) 220 120 764

geral@forumoceanico.pt

Σκοπός είναι η ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, οργανισμών δημόσιας διοίκησης και άλλων ενώσεων του τομέα της θαλάσσιας οικονομίας, με σκοπό την ανάπτυξη, την αύξηση της εξωστρέφειας και της απασχόλησης των επιχειρήσεων του τομέα.

2. Κατάλογος ναυπηγείων στην Πορτογαλία:

- Arsenal do Alfeite, S.A.

Alfeite, Base Naval de Lisboa

2810-001 Almada

Tel. +351 210 950 800

Fax +351 210 950 873

arsenal@arsenal-alfete.pt

<http://www.arsenal-alfete.pt/>

Το ναυπηγείο “ Arsenal do Alfeite SA” είναι ανώνυμη εταιρεία, με μοναδικό μέτοχο το πορτογαλικό Δημόσιο το οποίο ασκεί τα δικαιώματά του, έχοντας υπαγάγει την εταιρεία στην “Πλατφόρμα” που περιλαμβάνει όλες τις αμυντικές βιομηχανίες της Πορτογαλίας (IdD - Portugal Defense) και λειτουργεί, στην περίπτωση αυτή, ως εταιρεία Holding. Το ναυπηγείο ασχολείται αποκλειστικά με την συντήρηση των πλοίων του πορτογαλικού Πολεμικού Ναυτικού.

-Lisnave Estaleiros

Εξειδικεύεται στην συντήρηση, επισκευή και μηχανολογικές εργασίες.

Δ/ση: 2910-738 Setúbal, Portugal

Τηλ: (+ 351) 265 799 100, (+ 351) 265719 319

E-mail: comercial@lisnave.pt

website: <https://www.lisnave.pt/>

-West Sea Shipyards Ltd

Βρίσκεται στην πόλη Viana do Castelo, β. Πορτογαλία κοντά στα σύνορα με την Ισπανία. Το ναυπηγείο διαθέτει τις πιο σύγχρονες υποδομές στην Πορτογαλία και ανήκει στον όμιλο εταιρειών “Martifer”.

Δ/ση: Avenida do Atlântico, Viana do Castelo,
PORTUGAL

Τηλ: (+351) 258 009 955, (+351) 232 767 700

E-mail: info@west-sea.pt

website: <http://www.west-sea.pt>

-Naval Rocha

Εξειδικεύεται στην συντήρηση και επισκευή καθώς και σε μηχανολογικές εργασίες

Δ/ση: Rua da Cintura do Porto de Lisboa

Estaleiro da Rocha Conde de Óbidos

1350 – 352 Lisboa – PORTUGAL

Τηλ: (+ 351) 213 915 900, (+ 351) 213 915 914

Φαξ (+ 351) 213 915 927

Τηλ. κιν: (+ 351) 935 823 163

Comercial Director: sergio.mrodrigues@navalrocha.pt

General Enquiries: navalrocha@navalrocha.pt

<https://www.navalrocha.pt/>

-Navalria

Εξειδικεύεται στην συντήρηση και ναυπήγηση μικρών και μεσαίου μεγέθους σκαφών, ανήκει επίσης στον όμιλο εταιρειών “Martifer”

Δ/ση: Apartado 39, Porto Commercial Terminal Sul

3811-901 Aveiro

Τηλ: (+351) 234 378 970, (+351) 232 767 700

Φαξ: (+351) 234 378 971

E-mail: info@navalria.pt

website: <https://www.navalria.pt/>

-Estaleiros Navais de Peniche S.A.

Εξειδικεύεται στην επισκευή, συντήρηση και ναυπήγηση μικρών πλοίων

Δ/ση: Molhe Leste

2520-620 Peniche, Portugal

Τηλ: (+351) 262 780 420

E-mail: info@enp.pt

website: <https://enp.pt/>

-Brunswick Marine - EMEA Operations

Εξειδικεύεται στην κατασκευή σκαφών αναψυχής και αποτελεί θυγατρική της Brunswick Corporation

Δ/ση: Zona Industrial nº 1, 4920-012 Vila Nova de Cerveira

Τηλ: (+351) 251708060

website: <https://www.brunswick.com>